

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **B. B.**, bývajúcej v G., zastúpenej H., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti žalovaným **1/ Slovenskej republiky - Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, **2/ Slovenskej republiky - Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, **3/ Slovenskej republiky - Ministerstvu financií Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova č. 5, **4/ Slovenskej republiky - Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Mierová č. 19, **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 37/2004, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. augusta 2011 sp. zn. 3 Co 193/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným 1/ až 4/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa v konaní domáhala, aby súd uložil žalovaným povinnosť zaplatiť jej sumu 2 157,60 € s príslušenstvom predstavujúcu škodu, ktorá jej bola spôsobená nesprávnym úradným postupom štátneho orgánu podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) v prípade tzv. nebankového subjektu.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 8. apríla 2008 č.k. 15 C 37/2004-149 žalobu zamietol. Žalovaným 1/ až 4/ nepriznal náhradu trov konania. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že žalobkyňa uzavrela 5. marca 2001 so spoločnosťou B, s.r.o. zmluvu o tichom spoločenstve, na základe ktorej jej poskytla vklad tichého spoločníka zúčastňujúceho sa na

podnikaní vo výške 30 000 Sk s tým, že jej po uplynutí dohodnutého času bude vyplatený vklad zvýšený o úrok vo výške 35% ročne a 23. augusta 2001 zmluvu o pôžičke, na základe ktorej požičala tejto spoločnosti sumu 20 000 Sk, ktorú sa zaviazala vrátiť 23. augusta 2002 s ročným úrokom 35 %. Podľa názoru súdu žalobkyňa v konaní nepreukázala naplnenie žiadnej z podmienok zodpovednosti štátu za škodu podľa § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. a nestotožnil sa s názorom žalobkyne, že za majetkovú ujmu vo výške 65 000 Sk, ktorá jej vznikla v dôsledku nedodržania záväzkov spoločnosti B, s.r.o. nesie zodpovednosť štát a jeho orgány v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Podľa jeho právneho názoru boli úkonmi žalobkyne a spoločnosti B, s.r.o. založené právne vzťahy, do ktorých štát nemal oprávnenie zasahovať. Štát mal v zmysle zákona č. 385/1999 Z.z. o kolektívnom investovaní oprávnenie vykonávať dohľad a prípadne aj ukladať sankcie na dosiahnutie nápravy, len ak išlo o investovanie podľa tohto zákona. V prejednávanej veci ale o tento prípad nešlo. Výrok rozsudku, ktorým žalovaným nebola priznaná náhrada trov konania, odôvodnil okresný súd poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 25. augusta 2011 sp. zn. 3 Co 193/2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Na odôvodnenie výroku vo veci samej zhodne so súdom prvého stupňa uviedol, že štát v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. nenesie zodpovednosť za majetkovú ujmu, ktorá vznikla žalobkyňi. V súvislosti s uzatváraním zmlúv a pôžičke a tichom spoločenstve medzi žalobkyňou a B, s.r.o. žalované orgány nevykonávali žiadnu činnosť spojenú s ich právomocami a nemohli porušiť žiadne povinnosti ustanovené právnymi normami. Nešlo o prípad, na ktorý by sa vzťahoval zákon č. 385/1999 Z.z. o kolektívnom investovaní. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil § 224 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, ktoré odôvodnila tým, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatie možnosti konať pred súdom videla v tom, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, arbitrárne a formalistické, ako i že neboli vykonané ňou navrhnuté dôkazy, ktoré boli dôležité pre rozhodnutie vo veci samej. Vyčítala súdom oboch stupňov, že „pri posudzovaní rozsahu povinností žalovaných vo vzťahu k činnosti nebankových subjektov podľa zákona o investičných spoločnostiach, zákona o kolektívnom investovaní a zákona o bankách

upriamili pozornosť na formálnu stránku vymedzenia pôsobnosti daných zákonov a zmluvnú formu a povahu právnych vzťahov nebankových subjektov so svojimi klientmi. Formalisticky sa riadili len literou zákona, bez toho aby vyhodnotili jeho cieľ a účel v kontexte relevantných ústavných princípov a obsahu a rozsahu činnosti nebankových subjektov.“ Podľa jej názoru nie je v právnom štáte prípustné, aby sa orgán verejnej moci zbavil zodpovednosti dohľadu nad určitým sektorom hospodárskeho života s poukazom na skutočnosť, že určitá činnosť, resp. pôsobenie určitého subjektu nenapĺňajú formálne náležitosti zákonom predvídanej činnosti. Žalovaní mali povinnosť skúmať, či s ohľadom na svoj obsah činnosť nebankových subjektov spĺňa alebo nespĺňa podmienky stanovené zákonom o investičných spoločnostiach, zákonom o kolektívnom investovaní a zákonom o bankách a ak si túto povinnosť neplnili, je daný zodpovednostný vzťah štátu za spôsobenú škodu. Z uvedených dôvodov žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaní 2/ a 4/ vo vyjadreniach k dovolaniu žalobkyne zhodne uviedli, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny a navrhli dovolanie zamietnuť.

Žalovaní 1/ a 3/ sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho

názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že prípustnosť dovolania nie je daná ani ustanovením § 238 ods. 2 O.s.p., nakoľko odvolací súd v prejednávanej veci síce už raz rozhodoval uznesením z 10. februára 2011 sp. zn. 3 Cdo 329/2009, ktorým z dôvodu odňatia možnosti konať pred odvolacím súdom žalobkyne zrušil predchádzajúce uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 20. mája 2009 sp. zn. 3 Co 142/2009, ktorým bolo odvolanie podané žalobkyňou splnomocneným zástupcom odmietnuté ako podané neoprávnenou osobou, ale nevyslovil právny názor vo veci samej, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S ohľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. odvolací súd skúmal, či procesná prípustnosť dovolania nevyplýva z § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu odvolacieho súdu sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či odvolací súd svojím postupom (ne)odňal dovolateľke možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou žalobkyni realizáciu jej procesných práv.

Dovolateľka za procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. považuje (ňou tvrdenu) nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

Nepreskúmateľné je rozhodnutie súdu, ktoré nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. Aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 3 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen z hľadiska výsledkov vykonaného dokazovania a skutkových zistení súdu, ale tiež z hľadiska prijatých právnych záverov. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody, so zreteľom na ktoré rozhodol. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v (prípadnom) dovolacom konaní.

Ústava Slovenskej republiky neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti (vrátane nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu), ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich nožnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje Občiansky súdny poriadok aj predpoklady a podmienky,

za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti, ku ktorým došlo v konaní na súdoch nižších stupňov. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok prípustnosť dovolania (viď § 237 O.s.p.); vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Aj niektorým ďalším vadám inej procesnej povahy majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam, avšak – na rozdiel od v § 237 O.s.p. taxatívne vymenovaných procesných väd – (len) v tom zmysle, že ich považuje za relevantný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorý možno uplatniť iba v takom dovolaní, ktoré je procesne prípustné (vada takejto povahy sama o sebe prípustnosť dovolania nezakladá).

Na posúdenie prípustnosti dovolania aj z aspektov vyplývajúcich z § 237 písm. f/ O.s.p. je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07). Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, v ktorom dovolací vyslovil názor, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom rozsudku plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd ani v nej nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý rozhoduje v preskúmvanej veci, pri doterajšom rozhodovaní vždy dôsledne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (príkladmo možno uviesť týmto senátom prijaté rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 235/2010, 3 Cdo 236/2010, 3 Cdo 135/2011). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvod zakladajúci (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z rozhodnutí iných senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 135/2010, 2 Cdo 137/2010, 4 M Cdo 5/2009, 5 Cdo 216/2010, 7 Cdo 55/2011).

Navyše (dovolací súd to uvádza len ako poznámku), zo spisu vyplýva, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav,

primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prejednávanej veci, obsah odvolania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje závery. Prijaté závery primerane vysvetlil (pozn.: dovolací súd sa ich správnosťou nezaoberal). Rozhodnutie odvolacieho súdu umožňuje preskúmať, ako, na základe čoho a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol. Skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

Žalobkyňa v dovolaní vyslovila aj nespokojnosť s právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003). I keby teda tvrdenia žalobkyne o založení rozhodnutia na nesprávnom právnym posúdení boli prípadne aj opodstatnené, nezakladalo by to prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p.

Pokiaľ ide o námietku žalobkyne nevykonania všetkých navrhovaných dôkazov, je súdna prax jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu

rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). K procesným právam účastníka nepatrí, ako sa žalobkyňa mylne domnieva, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p., § 213 O.s.p.). Ak súd prípadne aj rozhodne, že navrhnuté dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.), pričom sa nezaoberal vecnou správnosťou dovolaním napadnutého rozhodnutia.

V dovolacom konaní nebola žalobkyňa úspešná; právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovaným 1/ až 4/ (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodalí návrh na priznanie náhrady týchto trov (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. apríla 2012

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková